

OD REDAKCJI

Oddajemy do rąk Szanownych Czytelników pierwszy w 2012 roku numer „Zarządzania Publicznego”, który jest poświęcony w głównej mierze problematyce ewaluacji i dotyczy zarówno kwestii metodologicznych, jak i praktycznych jej zastosowań. Ewaluacja realizowanych przedsięwzięć w sferze publicznej wpisała się na trwałe w krajobraz zarządzania i realizacji polityk, programów i projektów głównie za sprawą współfinansowania ich ze środków Unii Europejskiej. Ma to bezpośredni wpływ na tworzenie kultury ewaluacyjnej w Polsce, opartej przede wszystkim na regulacjach prawnych i z góry definiujących szczegółowo zakres badań ewaluacyjnych (główne problemy badawcze, pytania i kryteria ewaluacyjne, wymagania metodologiczne, wymagania odnośnie do zespołu ewaluacyjnego, ramy czasowe badania, forma prezentacji wyników), wspartych znaczącymi środkami finansowymi (szacowane wydatki na ewaluacje NSRO określone są na mniej więcej 15 mln euro)¹. Stąd dużą rolę odgrywa niezależna naukowa refleksja nad aktualnie wykorzystywanymi strategiami i metodologią prowadzonych ewaluacji oraz poszukiwanie nowych rozwiązań, które będą mogły służyć w przyszłości.

Dla jakości i trwałości ewaluacji jako narzędzia wykorzystanego przez administrację publiczną w krajach UE znaczącą rolę odgrywa kultura i potencjał ewaluacyjny powstające w poszczególnych krajach Wspólnoty i podlegające w nich ciągłym zmianom. Tej problematyce poświęcony jest pierwszy tekst autorstwa Aleksandry Januszkiewicz, która w artykule *Rozwój potencjału ewaluacyjnego – teoria i praktyka* dokonuje przeglądu czynników odgrywających rolę w budowaniu potencjału ewaluacyjnego (podaż, popyt, instytucjonalizacja) i na podstawie badań prowadzonych w krajach UE dowodzi związku pomiędzy wprowadzaniem ewaluacji w wyniku wewnętrznej motywacji a dojrzałością kultury ewaluacyjnej tych państw.

Kolejne dwa artykuły podnoszą kwestie metodologiczne prowadzenia badań ewaluacyjnych polityk publicznych. Weronika Felcis, Zuzanna Drożdżak, Patrycja Antosz w artykule *Użyteczność jako kryterium ewaluacji polityk publicznych* poddają krytycznej analizie sposób rozumienia i definiowania kryterium „użyteczności”. Autorki postulują częstsze wykorzystywanie tego kryterium, wskazując na korzyści płynące z badania „użyteczności” inicjatyw realizowanych w ramach polityk publicznych. Ksymena Rosiek w opracowaniu *Skuteczność – kryterium oceny przedsięwzięć współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej* przedstawia ogólny model oceny interwencji publicznych współfinansowanych

¹ Za: Plan Ewaluacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007–2013, www.ewaluacja.gov.pl (dostęp: 14.10.2011).

z budżetu UE, koncentrując się w szczególności na kryterium „skuteczności” i omawiając różne sposoby definiowania tego kryterium. Przeprowadzone przez Autorkę analizy mogą znaleźć z powodzeniem zastosowanie w konceptualizacji badań ewaluacyjnych.

Monika Truszkowska-Kurstak w artykule *Ewaluacja ekonomiczna w świetle podstawowych zasad gospodarowania środkami publicznymi* przedstawia, w perspektywie prakseologicznego podejścia do gospodarowania zasobami publicznymi, specyfikę ewaluacji ekonomicznej jako analizę porównawczą alternatywnych działań uwzględniającą ich finansowe oraz społeczne koszty i korzyści. Podejście to stanowi alternatywę dla rynkowych i politycznych mechanizmów alokacji zasobów.

Tomasz Jabłoński w tekście *Ewaluacja jako narzędzie zarządzania projektem unijnym w obszarze pomocy społecznej* przedstawia postrzeżenie i rolę, jaką pełni ewaluacja dla zarządzających i realizatorów projektów finansowanych ze środków UE. Na podstawie przeprowadzonych analiz Autor wskazuje na potrzebę podjęcia działań służących dostarczaniu wiedzy o znaczeniu i roli ewaluacji realizatorom projektów z zakresu pomocy społecznej.

Tom zamyka opracowanie Iwony Chomiak-Orsy i Michała Fliegera, którzy w artykule *Koncepcja oceny stopnia informatyzacji w osiągnięciu dojrzałości procesowej gminy* podejmują problematykę dojrzałości procesowej gmin z perspektywy zaawansowania stopnia informatyzacji urzędów. Wyniki zaprezentowanych badań wskazują na istnienie związku między poziomem stosowanych rozwiązań informatycznych w bieżącej działalności gmin, zarządzaniem procesowym a stopniem dojrzałości procesowej urzędów.

Jakub Kołodziejczyk